

IGU Regionális Konferencia Bukarest – Tulcea, 2017. szeptember 11–15.

A Román Tudományos Akadémia Földrajzi Intézete és a Bukaresti Egyetem Földrajz Kara közös rendezésében került sor a tavaly ősszel a Nemzetközi Földrajzi Unió (IGU) regionális konferenciájára, amely angolul az „egyszerű”, hangzatos *Thematic conference on land use/cover changes, biodiversity, health and environment, local and regional development* címet viselte. A gondosan előkészített, jól megszervezett és lebonyolított konferencia tudományos és szervezőbizottságából külön ki kell emelni Dan BÁLTEANU, Monica DUMITRAȘCU, Ines GRIGORESCU és Ana TALOȘ munkáját, akiknek – a konferencia résztvevőiként – ez úton is ismételten köszönetünket fejezzük ki.

A konferencia célját összefoglalva a rendezők kiemelték, hogy a tájhasznosítás és a biodiverzitás kapcsolatának ismerete nélkül nem érhető az ökoszisztémák és a társadalmi-gazdasági rendszerek közötti összefüggés, így az emberi tevékenység és a környezeti változások egymásra hatása, illetve a közvetlen és a tágabb környezet jövőbeli változásának jellege sem. Természetesen fontos cél volt, hogy a konferencia alkalmat adjon a szakemberek számára a változások folyamatának megvitatására, abból a célból, hogy ezzel hozzájáruljanak a különböző szintű környezetvédelmi stratégiák kialakításához.

A rendezvény 2017. szeptember 11-én a román fővárosban, Bukarestben kezdődött, a Román Tudományos Akadémia központi épületének nagy aulájában. A megnyitőünnepség köszöntőit követően négy plenáris előadásra került sor. A helyi résztvevők közül Dan BÁLTEANU *Környezeti változások és regionális fejlődés Romániában*, a külföldi vendégek közül Marek DEGÓRSKI *Ökoszisztéma-rendszerek, mint a helyi és területi fejlesztés eszközei*, Michael SOFER *A falusias városperemek változó tájképe: egy izraeli esettanulmány*, míg Yukio HIMIYAMA az IGU változó tevékenységéhez kapcsolódóan *A nemzetközi tudományos közösség és az IGU újjászervezése* címmel tartott előadást.

A megnyitó programokat követően a konferencia résztvevői délután autóbuszba szálltak, hogy a rendezvény másik színhelyére, a Duna-delta egyik fő ága mentén fekvő és a deltavidék „fővárosának” tekinthető Tulcea városába utazzanak. A résztvevőket a Delta Hotelben szállásolták el, amely minden tekintetben jó feltételeket biztosított, beleértve a szekcióülésekhez szükséges termeket és felszereltséget is.

Másnap, szeptember 12-én egy hosszú, estébe nyúló ülőszak keretében zajlottak le a szekcióülések. Az 56 előadást a szervezők arányosan osztották meg az 5 szekció között, amelyek a *Tájhasználat–felszínborítás-változás*, *Helyi és regionális fejlesztés*, *Biogeográfia és biodiverzitás*, *Egészség és környezet*, valamint *Területfejlesztés és környezeti veszélyek* címeket viselték, és persze poszterek is megtekinthetők voltak.

A szerteágazó témák közül csak ízelítésként érdemes kiemelni az utolsóként említett szekciót, amelyben az izraeli Negev-től a Duna-deltán és az Abruzzókon át az indonéz szigetvilágig számos különleges térség természeti veszélyeiről kaptunk áttekintést. Talán kissé meglepő volt, hogy az egészségföldrajz milyen ütemben tör előre a szakmán belül, két részletben összesen 11 előadás volt e témakörben, igaz, ezek többsége a helyieknek a Duna-deltában zajló, számos szempontot felölelő kutatásaihoz kapcsolódott.

A közelebbi és távoli kontinenseket az említett indonéziai példán túl többek között további izraeli környezetföldrajzi esettanulmányok, valamint kínai városok expanziójának hatásairól, himalájai fahatárváltozásokról, indiai tájak biodiverzitásának megőrzéséről és a vidéki India népessége egészségi állapotának különbségeiről, a dél-afrikai Mapungubwe Nemzeti Park térsége bioregionalizációjának problémáiról szóló előadások képviselték. Mint ez ilyenkor lenni szokott, a konferencia kiváló alkalmat biztosított fiatal hazai kutatók számára a bemutatkozáshoz, a nemzetközi szintéren való első megmérettetéshez. Magyarországot négy résztvevő képviselte. A rendezők a konferencia résztvevői számára három külön szakmai tanulmányutat is szerveztek.

Szeptember 13-án egy szép verőfényes napon egész napos hajókirándulásra került sor a Duna-deltában, amelynek során túlnyomórészt a Sulinai-főágban Tulceától Crişan faluig haladt a csoport hajója, jórészt kimélyített, kiépített szakaszon, ahol egészen elképesztő méretű tengerjáró hajókkal is találkozni lehetett, majd egy kis mellékágba fordulva az érdekes nevű Mila 23 (23 mérföld) faluhoz érkezett, ahol főként halászatból élő, tarka nemzetiségű (román, ukrán, lipován) lakosok élnek. A faluban sétálva sokfelé láthatók is a nagy halászhálók és egyéb halászati eszközök. A kikötőnél nagy emléktáblát állítottak a falu szülöttének, az 1949-ben született kenusnak, Ivan PATZAICHINnek, aki ebből a pici faluból indulva négyszeres olimpiai bajnok lett. Innen a hajó egyre keskenyedő folyóágban haladva egy tóvá szélesedő szakaszhoz érkezett, a delta gazdag madárvilágáról és különleges növényzetéről híres szívébe, beljebb hatolni azonban az alacsony vízállás miatt nem tudott, így – a tervezett eredeti körút vonalától eltérően – visszafordulni kényszerült, és ugyanazon a szép és érdekes úton tért vissza késő délutánra Tulceába. A hosszú hajóúton a szervezők a környezetet és annak kutatását bemutató részletes ismertetőket tartottak, sőt – mintegy a konferencia folytatásaként – a delta kutatásához kapcsolódó újabb posztterek bemutatására is sor került.

Másnap, szeptember 14-én hasonlóképpen érdekes és kevésbé ismert tájakra indult egy tanulmányút, ezúttal autóbusszal. A szervezők célja Dobrudzsa legérdekesebb részeinek bemutatása volt. Az út első része a Mácin-hegyvidék Nemzeti Parkba vezetett, ahol az igényesen kialakított látogatóközpont kiállítási anyagai és a helyi vezetők magyarázatai megismertették a résztvevőkkel a nemzeti park és környéke földtani, felszínalaktani, biogeográfiai és kulturális értékeit. Ezután az út a viszonylag ritkán lakott Babadag-fennsíkon vezetett keresztül délkelet felé a Fekete-tengerig, ahol a következő úti cél Enisala vára volt. A romjaiban is impozáns vár egy lefűződött öböl fölé magasodó, kréta időszi korallmészköből felépülő rögsor egyik magasabb (116 m) rögrére épült, és Dobrudzsában az egyetlen olyan középkori erődítmény, amely „túlélte” a 19. század végi orosz–török háborúkat. A vár stratégiai szerepe óriási volt, hiszen lehetővé tette a kereskedelmi utak ellenőrzését (a középkorban genovai kereskedők uralták a terület virágzó kereskedelmét). A résztvevők belülről is megtekinthették az egykor bástyákkal, falakkal jól megerősített, a 14. század elején épült várat, amelynek jelentősége később, a török hódoltság során erősen lecsökkent. A térség mai gazdasági életében jelentős szerepet játszik a halászat; erről a résztvevők is meggyőződhetnek, amikor ebédjüket egy csatornákkal átszőtt part menti térség halvendéglőjében fogyasztották el. Hasonló, csak idősebb, jura korallmészköbe vágódott az út következő állomása, a teljes hosszában 10 km-t is elérő Dobrudzsa-szurdok, amelynek első szakaszát látványos, többnyire meredek falú oszlopokra tagolt mészkőszirtek övezik. A térség barlangokban is gazdag, amelyek egy része őslénytani és régészeti szempontból is jelentős. A résztvevők nem sokkal napnyugta előtt értek a nagyvárosi hangulatú Constanţába, ahol – még napsütésben – alkalmuk volt megtekinteni a híres kikötőváros főterét és környékét, ami vegyes képet mutatott, hiszen szépen helyrehozott házak között találkozni lehetett egy-két dűledező, de láthatóan egykor pazar épülettel is. Innét még több órás buszozás után késő este ért vissza a csoport a fővárosba, ahol a tanulmányút egy több néprajzi egységet is felölelő néptáncos bemutatóval zárult.

A konferencia résztvevőinek többsége másnap hazautazott, de a rendezők még egy külön kétnapos tanulmányutat is szerveztek a Déli-Kárpátok vidékére, illetve Erdély legdélebbi részére. A szeptember 15-én Bukarestből induló mikrobuszos út első jelentősebb állomása a Déli-Kárpátok déli oldalán fekvő ismert üdülőhely, Sinaia volt, amelynek hírességét elsősorban a 19. század végén megalakult Román Királyság német eredetű – Hohenzollern-Sigmaringen – uralkodócsaládjának a legkényesebb európai ízléseket is kielégítő palotája szolgáltatja. A nap második részében a Kárpátokon átkelve Dél-Erdély két kulturális értékekben leggazdagabb városába, Brassóba, majd Nagyszébenbe vezetett a csoport útja, ahol a történelmi városmagok ismert és nagyrészt szépen felújított épületeinek bejárása során mód volt a kulturális értékek és a

turizmus helyenként ellentmondásos, helyenként azonban nagyon előnyös kapcsolatát tanulmányozni.

Másnap, szeptember 16-án a csoport az 1970-es években kiépített, 90 km hosszú, 2042 m-es hágóba felkapaszkodó híres Transzfogarasi-autóúton szelte át ismét a Déli-Kárpátokat, hosszabban időzve a Bilea-tó menti turistaközpontban, valamint az Argeş folyó nagy völgyzárógátjánál és a gát mögött felduzzasztott Vidraru-tónál. Ezt követően a résztvevőknek módjuk volt még megtekinteni Curtea de Argeş városkában azt a régi szép ortodox templomot is, amely egyúttal román királyi család temetkezési helyéül szolgál. Végül a Román-alföldet átszelve a tanulmányút résztvevői estére visszaérkeztek Bukarestbe, és ezzel a konferencia minden hivatalos programja lezárult.

Összefoglalóan elmondható, hogy szerencsések voltunk, hiszen a konferencia számos érdekes és értékes előadásának meghallgatásán túl a rendezők által szervezett terepbejárások révén felkészült szakmai társasággal juthattunk el olyan helyekre, amelyek egyébként alig érhetők el, mert viszonylag távol vannak a turizmus fő állomásaitól, és a tanulmányutak során megismerkedhettünk a terület földtudományi, régészeti és néprajzi értékeivel. Jóleső érzés volt tapasztalni, hogy a román kollégák legfiatalabb nemzedéke milyen elkötelezetten viszonyul mindahhoz, amit a rendezvény céljaként a szervezők megfogalmaztak.

Horváth Gergely – Gercsák Gábor, Budapest